M.A. 3rd Semester Examination, 2022

SANSKRIT

PAPER – SAN-302

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः (देवनागर्य्या)

'क'–विभागः

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2

(क) काव्यप्रकाशशब्दस्य कोऽर्थः ?

(ख) 'काव्यप्रकाशः'– केन विरचितः ? अस्य ग्रन्थस्य कयोश्चिद् द्वयोः टीकयोः नाम लिख्यताम् ।

(*ग*) मम्मटमते काव्यस्य प्रयोजनानि कानि ?

2. कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या कार्या— 4 × 2

(*क*) संकेतितश्चतुर्भेदः जात्यादिर्जातिरेव वा

(*ख*) अतादृशि गुणीभूतव्यङ्ग्यं व्यङ्ग्ये तु मध्यमम् ।

(*ग*) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् ।

3. एकः प्रश्नः समाधेयः— 8 × 1

(*क*) प्रतिपदव्यावृत्तिपुरःसरं मम्मटाभिमतं काव्यलक्षणं निरूप्यताम् ।

(*ख*) मम्मटमते काव्ये के हेतवः ? "इति हेतुस्तदुद्भवे"—इत्यत्र हेतुशब्दे एकवचनं किमर्थम् ?

'ख'–विभागः

4. प्रश्नद्वयं समाधेयम्— 2 × 2

(*क*) वक्रोक्तिः कतिधा ? तत्र काकुशब्दस्य कोऽर्थः ?

(*ख*) शब्दालंकारार्थालंकारयोः मुख्यः भेदः कः ?

(ग) किं नाम उपमेयम् ? किं च उपमानम् ?

5. अधस्तनानामेकस्य सलक्षणं सोदाहरणं स्वरूपं निरूपणीयम्— 4 × 1

(क) यमक:

(ख) उत्प्रेक्षा

(ग) रूपकम्

6. एकस्य सयुक्ति अलंकार: निर्णय: 4 × 1

(क) क्व सूर्यप्रभवो वंश: क्व चाल्पविषया मति: ।
तितिर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ।।

(ख) अवाप्त: प्रागल्भ्यं परिणतरुच: शैलतनये
कलङ्को नैवायं विलसति शशाङ्कस्य वपुषि ।
अमुष्येयं मन्ये बिगलदमृतस्यन्दशिशिरे
रतिश्रान्ता शेते रजनिरमणी गाढमुरसि ।।

7. एक: प्रश्न: समाधेय: — 8 × 1

(क) अनुप्रासस्य सामान्यलक्षणं निरूप्य तद्भेदानामपि स्वरूपं सलक्षणं सोदाहरणं निरुप्यताम् ।

(*ख*) सलक्षणं सोदाहरणम् सभेदं च तुल्ययोगितायाः स्वरूपमा-
लोच्यताम् ।